

वित्तमन्त्री निर्मला सीतारमण इत्येषा संसदि एनडीएप्रशासनस्य तृतीयकार्यकालस्य प्रथमं केन्द्रीयवित्तसंकल्पनापत्रकं प्रस्तुतवती



वित्तमन्त्रीनिर्मलासीतारमण इत्येषा लोकसभायां चतुर्विंशत्यधिक-पञ्चविंशत्यधिक-द्विसहस्रतमवर्षयोः सामान्यं वित्तसङ्कल्पनापत्रकं प्रस्तुतवती। इदं नरेन्द्रमोदीप्रशासनस्य तृतीयकार्यकालस्य प्रथमं पूर्णं वित्तसङ्कल्पना पत्रमस्ति। लोकसभायां केन्द्रीय- वित्तसङ्कल्पनापत्रकं सम्मुखीकुर्वती वित्तमन्त्री प्रोक्तवती यत् वैश्विकप्रतिकूलपरिस्थितेः अनन्तरमपि भारतीयार्थव्यवस्था शीर्षस्तरं भजते।

प्रख्यापिते वित्तसंकल्पनापत्रके द्विलक्षकोटिरूप्यकाणां

परिव्ययेन सह पञ्च वर्षाणाम् अवधौ चतुः कोट्यधिकेभ्यः युवभ्यः कौशलवृत्त्यवसरो संवर्धयितुं पञ्च योजनानाम् उपक्रमाणाञ्च प्रधानमन्त्रिणः संग्रहणस्य घोषणा जाता।

वित्तमन्त्री प्रोक्तवती यत् इदं पत्रकं मुख्यतया वृत्ति-कौशल-सूक्ष्मलघुमध्यमोद्योग-मध्यमवर्गेषु केन्द्रितं वर्तते। यतोहि द्विलक्षकोटिरूप्यकाणां परिव्ययेन सह पञ्चवर्षाणाम् अवधौ चतुः कोटि- युवभ्यः पञ्च प्रधानमन्त्रिणः योजनानां पदक्षेपाणाञ्च सङ्ग्रहणस्य घोषणापि जाता। पत्रके एतस्मिन् विकसितभारताय एकां विस्तृतसंरचनां प्रख्यापयन्ती सर्वेभ्यः अवसरप्रदातुः प्रशासनस्य नव-प्राथमिकताः अपि उल्लिखिताः। एतासु प्राथमिकतासु कृषिवृत्त्यवसर-कौशलसमावेशि-मानवसंसाधनविकास-सामाजिकन्याय-विनिर्माणसेवा-नगरीयविकासोर्जासुरक्षा-आधारभूतसंरचना-नवाचारानुसन्धान-विकास-इत्यादयः समाविष्टास्सन्ति। वित्तमन्त्रिणा नवीनकरव्यवस्थायाः अन्तर्गतम् आयप्राप्तकर्मचारिभ्यः आयकरे मानकव्यवकलनं पञ्चाशत्सहस्ररूप्यकेभ्यः संवर्धयितुं पञ्चाशत्सहस्ररूप्यकाणि यावत् कृतम्। एवमेव निर्वर्तितेन-भोक्तृभ्यः पारिवारिक-वार्षिक वृत्ती व्यवकलनं पञ्चदशसहस्ररूप्यकेभ्यः पञ्चविंशतिसहस्ररूप्यकाणि यावत् कृतम्। अनेन भूयोऽपि चतुः कोटि वेतनभोगिकर्मिणः निर्वर्तितेनधारकाश्च लाभान्विताः भविष्यन्ति। एदतिरिच्य प्रशासनेन नवीनकरव्यवस्था

प्राप्तकर्तृभ्यः कर-निक्षेप-संरचनायामपि संशोधनं कृतम्। वित्तमन्त्री अस्माकं विकास-आवश्यकताभ्यः वैदेशिक-मूलधनम् आक्रष्टुं वैदेशिकोद्यमेषु निगमितकरस्य मानं चत्वारिंशत् प्रतिशततः न्यूनीकृत्वा पञ्चत्रिंशत्प्रतिशत पर्यन्तं कृतवती। प्रशासनेन भारतीयनवाचारं सद्दृढीकर्तुम् अपि च उद्यमशीलतायाः भावं वर्धयितुं सर्वेषां वर्गाणां निवेशकेभ्यः प्रसिद्धः एंजेलकरः निस्सारितः। एतदतिरिच्य प्रशासनेन एकषष्ट्यधिक-नवदशशततमस्य आयकराधिनियमस्यापि व्यापकसमीक्षा करिष्यते इत्यस्यापि घोषणा कृता। अवधेयं वर्तते यत् अस्य वर्षस्य वित्तसङ्कल्पनापत्रे कृषिसम्बद्धेभ्यः क्षेत्रेभ्यः सार्धकलक्षकोटि-रूप्यकाणां प्रावधानमपि अस्ति।

अनेन वित्तसङ्कल्पनापत्रकेण समाजस्य प्रत्येकः वर्गः लाभान्वितो भविष्यति- प्रधानमन्त्री मोदी



प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी केन्द्रीय-वित्त-सङ्कल्पनापत्रकं प्रशंसितवान्। एकस्मिन् दृश्याङ्कनसन्देशे प्रधानमन्त्रिणा उक्तं यत् अनेन वित्तसङ्कल्पनापत्रकेण समाजस्य प्रत्येकः वर्गः लाभान्वितो भविष्यति। प्रधानमन्त्रिणा कथितं यत् इदं पत्रकं विकासशीलभारताय अस्ति यत् समावेशिविकासं सुनिश्चितं करोति, समाजस्य सर्वेभ्यः वर्गेभ्यः हितकरं वर्तते तथा च विकसितभारताय मार्गं प्रशस्तीकरोति। तेनोक्तं यत् प्रशासनेन वृत्ति-सम्बद्ध-प्रोत्साहन योजनायाः घोषणा कृता, यया देशे कोटिशः नूतनाः वृत्त्यवसराः सृजिताः भविष्यन्ति।

आन्ध्रप्रदेश-पोलावरम-परियोजनायाः विकासाय वित्तसङ्कल्पनापत्रके महत्वपूर्ण-प्रावधानानां घोषणा जाता-टीडीपी-दलस्य नेता

टीडीपी-दलस्य नेता केन्द्रीय-नागरिकोद्यममन्त्री किज्जरपु-राममोहननायडूः केन्द्रीय- वित्तसङ्कल्पनापत्रकं प्रशंसितवान् उक्तवान् च यत् आन्ध्रप्रदेश-पोलावरम-परियोजनायाः विकासाय महत्वपूर्ण-प्रावधानानां घोषणा जाता। अनन्तरं संसदभवनपरिसरे वार्ताहरैः सह संवादं कुर्वन् असौ उक्तवान् यत् पोलावरम-

परियोजना राज्यस्य जनेभ्यः जीवनरेखा वर्तते। केन्द्रीय-संसदीय कार्यमन्त्री किरेन रिजिजूः अभिव्यक्तवान् यत् केन्द्रीय-वित्त-सङ्कल्पनापत्रकं सर्वेभ्यः नागरिकेभ्यः स्वप्नसदृशं वर्तते। अद्य संसद् भवन परिसरे वातहरैः सह संवादं कुर्वन् कथितवान् यत् इदं विकासोन्मुखी- वित्तसङ्कल्पनापत्रकं वर्तते यत् समाजस्य प्रत्येकस्मिन् वर्गे केन्द्रितो वर्तते।

सुवर्ण-रजतधातुषु सीमशुल्के व्यवकलनं कस्मैश्चिदपि उद्योगाय हितकरं वर्तते-गौरवभगतः

उद्योगैः केन्द्रीय-वित्तसङ्कल्पनापत्रस्य स्वागतं व्यवहृतम्। नवदिल्ल्यां वार्ताहरैः सह सम्भाषमाणः फिक्की इत्यस्य अध्यक्षः अनीशशाहः अस्य पत्रकस्य प्रशंसां कृतवान्। असौ कथितवान् यत् इदं सङ्कल्पनापत्रकं विकासोन्मुखी वर्तते यत् युवभ्यः महिलाभ्यः कृषकेभ्यश्च अस्ति। एकस्य उद्यमस्य निर्माता प्रबन्धनिदेशकश्च गौरवभगतः अभिव्यक्तवान् यत् सुवर्ण-रजतधातुषु सीमशुल्के व्यवकलनं कस्मैश्चिदपि उद्योगाय हितकरं वर्तते। फिक्की इत्येतस्य पूर्वाध्यक्षा एकस्य चिकित्सालयसमूहस्य प्रबन्धनिदेशिका च संगीतारैड्डी प्रोदीरितवती यत् विकासेन सह एतस्मिन् सङ्कल्पनापत्रके महिलाभ्यः युवभ्यः ध्यानं प्रदत्तम्।

वित्तसङ्कल्पनापत्रके मनरेगा इत्येतस्याः योजनायाः उल्लेखः न वर्तते- सांसदः शशिः थरूरः



काङ्ग्रेसदलेन वित्त-सङ्कल्पना-पत्रकस्य आलोचना कुर्वता नैराश्यं प्रकटितम्। अनेन दलेन उक्तं यत् अस्मिन् आयवैषम्यं न उल्लिखितम्। सांसदः शशिः थरूरः उक्तवान् यत् वित्तसङ्कल्पनापत्रके मनरेगा इत्येतस्याः योजनायाः अपि उल्लेखः न वर्तते। समाजवादी-दलस्य प्रमुखः अखिलेश-यादवः अपि केन्द्रीय वित्त-सङ्कल्पना-पत्रकस्य आलोचनां कृत्वा उक्तवान् यत् अस्मिन् महार्घतायाः समस्यायाः वृत्त्यभाव सम्बद्ध-विषयस्य च समाधानं न वर्तते। तेनोक्तं यत् यावत् पर्यन्तं कृषकाणां समस्यानां समाधानं न भविष्यति अथ युवकेभ्यः वृत्तीनां सुव्यवस्था च न भविष्यति, तावत् पर्यन्तं जनेभ्यः लाभः न भविष्यति।

सुभाषितम्

कार्यमण्वपि काले तु कृतमेत्युपकारताम् । महदप्युपकारोऽपि रिक्ततामेत्यकालतः ॥

भावार्थः- किसी का छोटा सा भी काम अगर सही समय पे करे तो वह उपकारक होता है । परंतु अगर गलत समय पे करे तो बहुत बडा काम भी किसी काम का नहीं होता है ।

प्रतीकसाठ्ये मुम्बई

सूचना- हिमसंस्कृतवार्ताः दैनिकपत्रे व्याकरणात्मक-अशुद्धिनां कृते सम्बद्धाः पत्रकाराः लेखकाश्च उत्तरदायिनः भविष्यन्ति

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्

जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र. पत्रव्यवहारसङ्केतः - १७७१११

वित्तसङ्कल्पनासत्रस्य मुख्यवार्ताः

- महिलानां बालिकानां च लाभाय योजनानां कृते ३ लक्षकोटिरूप्यकाणां प्रावधानं कृतम् अस्ति।
- पूर्वोत्तरक्षेत्रे इण्डिया डाकभुगतानबैङ्कस्य १०० तः अधिकाः शाखाः स्थापिताः भविष्यन्ति ।
- राष्ट्रस्य खाद्यसुरक्षा सुनिश्चित्य पोलावरम सिञ्चन परियोजना सम्पन्ना भविष्यति। विशाखापत्तनम्-चेन्नई औद्योगिकमार्गे कोप्पर्थीक्षेत्रे तथा हैदराबाद-बेङ्गलूरु औद्योगिकमार्गे ओरवाकलक्षेत्रे विकासाय धनं प्रदत्तं भविष्यति।
- केन्द्रीयबजट २०२४-२५ मध्ये प्रतिवर्ष २५,००० छात्राणां सहायतायै आदर्शकौशल-ऋणयोजनायां संशोधनं कर्तुं प्रस्तावः अस्ति ।
- ग्रहस्थासु संस्थासु उच्चशिक्षायाः कृते १० लक्षरूप्यकपर्यन्तं ऋणस्य ई-वाउचरं प्रतिवर्षं प्रत्यक्षतया १ लक्ष छात्राणां कृते ऋणराशिस्य ३% वार्षिकव्याजसहायतायां दीयते।
- १ कोटि कृषकाणां कृते प्राकृतिककृषिः शिक्षिता भविष्यति
- महर्घता ४ प्रतिशतं यावत् न्यूनीकर्तुं प्रयत्नः
- वृत्त्यर्थं तिस्रः प्रोत्साहनयोजनाः कार्यान्विताः भविष्यन्ति
- ३० लक्षं युवानः कार्याणि प्राप्नुयुः वित्तमन्त्री उक्तवती यत् देशे विनिर्माणक्षेत्रे रोजगारस्य वृद्धिः भविष्यति। ३० लक्षं युवानः कार्याणि प्राप्नुयुः।

सर्वेषां वर्गाणां सशक्तिकरणस्य साधनम् अस्ति आयव्ययकम्, कौशलवृत्त्यवसराः प्राप्स्यन्ते- जयरामठाकुरः

हिमसंस्कृतवार्ता: - शिमला। पूर्वमुख्यमन्त्री तथा विपक्षनेता जयरामठाकुरः शिमलातः निर्गते वक्तव्ये उक्तवान् यत् भारतस्य सफलप्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी इत्यस्य तृतीयकार्यकालस्य प्रथमबजटं विकसितभारतस्य लक्ष्याणां साकारिकरणस्य दिशि आधारभूतम् अस्ति। अस्मिन् बजटे सर्वकारेण सर्वेषां वर्गाणां सशक्तिकरणाय प्रभावी पदानि स्वीकृतानि सन्ति। निर्धनानाम्, युनां, महिलानां, करदातृणां च हितं मनसि कृत्वा आश्रयं दत्तम्। एतत् बजटं देशस्य युनां मनोबलं वर्धयिष्यति। कृषिक्षेत्रे उत्पादनवर्धनात् आरभ्य स्वस्य भण्डारणस्य विपणनस्य च निवेशपर्यन्तं कृषकाः विपण्यां स्वस्य धारणां सुदृढां करिष्यन्ति, येन ते स्वशक्तैः स्वस्य उत्पादानां विक्रयं कर्तुं शक्नुवन्ति। इदं बजटं नवीकरणीय ऊर्जास्रोतानां अधिकतमशोषणेन सह पर्यावरणहितसंरक्षणे आधारितम् अस्ति। येन भारते हरित ऊर्जायाः अधिकतमं उत्पादनं उपयोगं च मार्गं प्रशस्तं भविष्यति। प्रतिवर्षं देशस्य शीर्ष-५०० संस्थानां एककोटि-युनां कृते उत्तमम् उद्योगसंपर्कं प्रदातुम् इण्टर्निशियोजना महते लाभाय भविष्यति तथा च अस्मिन् काले सर्वकारेण दत्ता आर्थिकसहायता युनां कृते वरदानरूपेण सिद्धा भविष्यति। उच्चशिक्षायाः कृते छात्राणां कृते १० लक्षरूप्यकाणां ऋणं दास्यते इति घोषितम्, यस्मिन् व्याजस्य ३% अपकर्षः भविष्यति। युनां कृते रोजगारस्य कौशलप्रशिक्षणस्य च कृते २ लक्षकोटिरूप्यकाणां प्रावधानं कृतम्। जयरामठाकुरः अवदत् यत् भारते विनिर्माणक्षेत्रे अपारसम्भावना वर्तते, अस्मिन् क्षेत्रे केन्द्रसर्वकारेण कृतं निवेशं कोटिशः जीविकायाः अवसरान् सृजति, आत्मनिर्भरतायाः लक्ष्यं च प्राप्स्यति। मुद्राऋणसीमा २० लक्षरूप्यकाणि यावत् वर्धिता। स्टार्टअप इकोसिस्टमं सुदृढं कर्तुं एन्जिलकरः समाप्तः अस्ति। मातापित्रोः अभिभावकानां च योगदानेन नूतना योजना 'एनपीएस वात्सल्य' प्रारभ्यते। त्रयाणां महत्त्वपूर्णानां कर्करोगाणाम् औषधानां सीमाशुल्कं समाप्तं कृत्वा कर्करोगविरुद्धं प्रचलति युद्धम् अधिकं प्रभावी भविष्यति। आयकरदरेषु दत्तस्य अपकर्षस्य लाभं देशस्य कोटिजनानाम् कृते भविष्यति। विभिन्नवस्तूनाम् आयातकरस्य न्यूनीकरणेन विविधवस्तूनाम् मूल्येषु न्यूनता भविष्यति। देशे वैश्विकमानकमूलसंरचनायाः विकासः भविष्यति, रेलमार्गः, वायुसेवाः च अधिकाः सुदृढाः भविष्यन्ति। प्रधानमन्त्रिग्रामसडकयोजनायाः चतुर्थचरणेन ते ग्रामाः अपि संयोजिताः भविष्यन्ति ये अद्यापि मार्गेण न सम्बद्धाः सन्ति।



एतेन पर्यटनस्य अधिकं समर्थनं भविष्यति। पर्यटनस्य विकासेन हिमाचलस्य नूतनसंभावनाणां द्वाराणि उद्घाटितानि भविष्यन्ति।

आपदायाः क्षतिः पुनर्निर्माणार्थं बजटं प्रदत्तम् एतदर्थं केन्द्रसर्वकारस्य आभारः

विपक्षनेता उक्तवान् यत् हिमाचले आपदायाः क्षतिं पुनर्निर्माणार्थं केन्द्रसर्वकारेण यत् समर्थनं दत्तं तत् आपदापश्चात् आश्रयप्रतीक्षमाणानां जनानां कृते वरदानात् न्यूनं न भविष्यति। हिमाचलप्रदेशस्य आपदा प्रभावितक्षेत्राणां पुनर्निर्माणार्थं केन्द्रस्य सहकार्यं कृत्वा जयरामठाकुरः आदरणीयप्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी, गृहमन्त्री अमितभाईशाहः, वित्तमन्त्री निर्मला सीतारमण, भाजपायाः राष्ट्रियाध्यक्षः स्वास्थ्यमन्त्री जगतप्रकाशनड्डा इत्येतेषां च आभारं प्रकटितवान्। सः अवदत् यत् गतवर्षस्य आपदायाः कारणेन हिमाचलस्य बहुहानिः अभवत्। हिमाचलस्य आर्थिकसाहाय्यार्थं अहं स्वयमेव अनेकवारं दिल्लीं गत्वा वरिष्ठनेतृभिः सह मिलित्वा उदारवित्तीयसहायतां याचितवान्। यस्मिन् विषये प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी, गृहमन्त्री अमितशाहसहिताः सर्वे नेतारः सर्वविधसहकार्यस्य आश्वासनं दत्तवन्तः आसन्।

Kinnar Kailash Yatra : किन्नरकैलाश-यात्रायै 25 जुलाईतः पंजीकरणम्



हिमसंस्कृतवार्ता: - रिकांगपिओ।

किन्नोर प्रशासनेन भगवतः शिवस्य शिशिरनिवासस्थानस्य किन्नरकैलाशस्य यात्रायाः कृते २५ जुलाई २०२४ दिनाङ्कात् प्रातः ११ वादनतः पञ्जीकरणतिथिः आरभ्यते इति घोषणा प्रसारिता अस्ति। पञ्जीकरणस्य एषा सुविधा प्रशासनेन ऑनलाइन तथा आफलाइनरूपेण प्रदत्ता भविष्यति। जिल्लापर्यटन- अधिकारी किन्नोरम् एवं एसडीएम कल्पा डॉ. मेजर शशांक गुप्ता अवदत् यत् किन्नोरजनपदस्य तांगलिंगमार्गेण किन्नरकैलाशयात्रा आयोज्यते। १ अगस्ततः २६ अगस्तपर्यन्तं आयोज्य किन्नरकैलाशयात्रायाः ऑनलाइन-ऑफलाइन-पञ्जीकरणं २५ जुलाई दिनाङ्के प्रातः ११ वादनतः आरभ्यते। सः अवदत् यत् ऑनलाइन पञ्जीकरणार्थं <http://hpkinnaur.nic.in> इति सञ्चिकां गत्वा पञ्जीकरणं कर्तव्यं भविष्यति, यदा तु यात्रादिने एव ताङ्गलिंग् ग्रामं गत्वा यात्रिकेण आफलाइन पञ्जीकरणं कर्तुं शक्यते। यात्राकाले एकदिने २०० ऑनलाइन, १५० ऑफलाइन पञ्जीकरणं करिष्यते इति अपि सः अवदत्। एकवाराधिकं पञ्जीकरणं कर्तुं न शक्यते। यात्रायाः समये यात्रिकाणां कृते चिकित्सासुष्ठुताप्रमाणपत्रं दर्शयितुं अनिवार्यं भविष्यति तथा च चिकित्सासुष्ठुताप्रपत्रं २०२४ तमस्य वर्षस्य जुलाईमासस्य २५ दिनाङ्कात् अस्मिन् जालपुटे उपलभ्यते।

हिमाचले न्यूनमछात्रसंख्यायाः विद्यालयानां विलयः भविष्यति



मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंह सुखुः शिक्षाविभागस्य अधिकारिभिः सह सभायाः अध्यक्षतां कुर्वन् शैक्षणिकसंस्थासु गुणवत्तापूर्णशिक्षाप्रदानं प्रति विशेषं ध्यानं दातुं आवश्यकता वर्तते इति अवदत्। मुख्यमन्त्री शिक्षाविभागाय निर्देशं दत्तवान् यत् सः न्यूनतया छात्राणां विद्यालयानां विलयस्य सम्भावनाः अन्वेषणम् प्रयासं कुर्यात्। सः अवदत् यत् विद्यालयानां विलयस्य पगः पर्याप्तकर्मचारिणां उपलब्धतां सुनिश्चित्य गुणवत्तापूर्णशिक्षां च प्रदास्यति। मुख्यमन्त्री सर्वकारीयविद्यालयेषु छात्राणां संख्यायाः न्यूनतायाः विषये गम्भीरचिन्ता प्रकटितवान्। सः अवदत् यत् २००२-२००३ तमे वर्षे सर्वकारीयप्राथमिकविद्यालयेषु छात्राणां संख्या १,३०,४६६ आसीत्, परन्तु २०२३-२४ तमे वर्षे एषा संख्या ४९,२९५ यावत् न्यूनीभूता अस्ति। सम्प्रति राज्यस्य ८९ प्राथमिकविद्यालयेषु १० माध्यमिकविद्यालयेषु च छात्राणां संख्या शून्या अस्ति।

Himachal Government: सर्वकारे प्रमुखप्रशासनिकपरिवर्तनस्य सम्भावना, बहवः अधिकारिणः स्वरुच्यानुगुणं पदस्थापनार्थं संलग्नाः



अस्ति। राज्ये एतादृशानाम् अधिकारिणां कार्यप्रदर्शनस्य अपि मूल्याङ्कनं भविष्यति। अस्य मासस्य अन्ते आगामिमासे वा राज्ये प्रमुखं प्रशासनिकपरिवर्तनं भवितुम् अर्हति। केषाञ्चित् उपायुक्तानां पुलिसाधीक्षकाणाम् अपि स्थानान्तरणं कर्तुं शक्यते। तत्रैव न केवलं भारतीय- प्रशासनिकाधिकारीणां हिमाचल- प्रशासनिकाधिकारीणां सूची आहूता अस्ति किञ्च केषाञ्चित् जनपदानां उपमण्डलाधिकारीणाम् उपपुलिसाधीक्षकाणां स्तराणाम् अधिकारीणामपि विवरणं याचितम् अस्ति। केचन् विभागप्रमुखाः अपि स्थानान्तरयितुं शक्यते इति योजना अस्ति। लोकसभानिर्वाचनस्य, विधानसभा- उपनिर्वाचनस्य च अनन्तरं हिमाचलप्रदेशे किमपि प्रमुखं प्रशासनिकं परिवर्तनं न अभवत्। राज्ये सत्तां प्राप्तस्य अनन्तरं राज्यसर्वकारेण अनेके मण्डल- विभाग- स्तरीय- अधिकारिणः बृहत्प्रमाणेन स्थानान्तरिताः न कृताः। अनेकेषु जनपदेषु ते एव अधिकारिणः नियोजिताः सन्ति ये पूर्वभाजपासर्वकारे नियुक्ताः आसन्। अत्र बहवः अधिकारिणः सन्ति येषां बहुविभागानाम् अतिरिक्तप्रभारः भवति। एते अधिकारिणः अपि निरन्तरं सर्वकारे प्रभावं ददति यत् ते अतिरिक्तकार्यभारस्य सम्मुखीकरणं कुर्वन्ति। एतादृशे सति सञ्चिकाः समये एव निष्कासिताः न भवन्ति। एतानि सर्वाणि विचार्य सर्वकारेण अधिकारिणां सामूहिकस्थानान्तरणं कर्तुं निर्णयः कृतः अस्ति।

हिमसंस्कृतवार्ता: - कार्यालयीयः प्रतिनिधिः। हिमाचलप्रदेशे त्रिवर्षाणि यावत् एकस्मिन् स्थाने कार्यरतानाम् अधिकारिणां स्थानान्तरणं भविष्यति। मुख्यमन्त्रीकार्यालयेन आबकारी, जलशक्तिः, लोकनिर्माणम्, स्वास्थ्यम्, कृषिः, उद्यानिकीसहितं अनेकविभागानाम् अधिकारिभ्यः, प्रशासनिकसचिवेभ्यः, विभागप्रमुखेभ्यः च एतादृशानां अधिकारिणां सूची आहूता

संस्कृतविद्यास्थानानि—६ वेदसंहितानां पठनपद्धतयः



श्री अभिजित् तोडकरः

abhitrdr9@gmail.com

वेदानां पठनपाठनस्य आहत्य एकादश पद्धतयः सन्ति। तासां पाठाः इति आख्या।

प्रकृतिपाठे मन्त्रस्य पदक्रमः यथावत् तिष्ठति। संहितापाठः पदपाठः क्रमपाठः इत्येते त्रयः प्रकृतिपाठाः। मधुशिक्षानामके ग्रन्थे उक्तं यत् संहितापाठस्य कर्ता स्वयं भगवान्। रावणः पदपाठं प्राह। क्रमपाठस्य कर्ता बाभ्रव्यनामकः ऋषिः।

भगवान्संहितां प्राह पदपाठस्तु रावणः।

बाभ्रव्यर्षिः क्रमं प्राह जटां व्याडिरवोचत्।।

संहितापाठे पदानि सन्धियुक्तानि भवन्ति। पदपाठे सन्धियुक्तपदानां विच्छेदं कृत्वा पृथक् पृथक् उच्चारणं भवति। तथापि वेदशाखानुसारं तस्य भिन्नाः नियमाः सन्ति अतः संहितापाठात् पदपाठः कठिनः।

शाखानुसारमपि पदपाठस्य कर्तारः प्रोक्ताः। यथा ऋग्वेदस्य शाकलशाखायाः पदपाठस्य कर्ता शाकल्यः यजुर्वेदस्य तैत्तिरीयशाखायाः पदपाठकर्ता आत्रेयः सामवेदस्य कौथुमशाखायाः गार्ग्यः।

क्रमपाठे क्रमेण पदद्वयस्य सन्धिं कृत्वा १-२, २-३, ३-४ एवम् उच्चारणं भवति। एतेषु पूर्वपूर्वपाठः अनन्तरपाठस्य प्रकृतिः अनन्तरपाठश्च पूर्वस्य विकृतिः इति वक्तुं शक्यते। तथापि मन्त्रे यः पदक्रमः सः एतेषु त्रिषु यथावत् तिष्ठतीति कृत्वा एते त्रयः प्रकृतिपाठाः इति उच्यन्ते।

यस्यां पाठपद्धतौ मन्त्रपदक्रमः परिवर्त्यते सः विकृतिपाठः।

जटा माला शिखा रेखा ध्वजो दण्डो रथो घनः।

अष्ट विकृतयः प्रोक्ताः क्रमपूर्वा महर्षिभिः।।

जटा, माला, शिखा, रेखा, ध्वजः, दण्डः, रथः, घनः एताः अष्ट विकृतिपाठाः। एतेषु पदक्रमस्य बहुधा परिवर्तनं भवति पूर्वपूर्वस्यापेक्षया उत्तरोत्तरः पाठः कठिनः।

उदाहरणतया एतेषु केषुचित् पाठेषु पदक्रमः एवं भवति—

- | | |
|---------|---|
| १) जटा | १ २ २ १ १ २ ~ २ ३ ३ २ २ ३ |
| २) माला | १ २ ~ २ १ ~ १ २ ~ २ ३ ~ ३ २ ~ २ ३ |
| ३) शिखा | १ २ ~ २ १ ~ १ २ ३ ~ २ ३ ~ ३ २ ~ २ ३ ४ |
| ४) रेखा | १ २ ~ २ १ ~ १ २ ~ २ ३ ४ ~ ४ ३ २ ~ २ ३ ~ ३ ४ ५ ६ ~ ६ ५ ४ ३ ~ ३ ४ |

जटापाठस्य ऋषिः व्याडिः, मालायाः वसिष्ठः, शिखायाः भृगुः, रेखायाः अष्टावक्रः, ध्वजस्य विश्वामित्रः, दण्डस्य पराशरः, रथस्य कश्यपः, घनस्य अत्रिः इति कथ्यते।

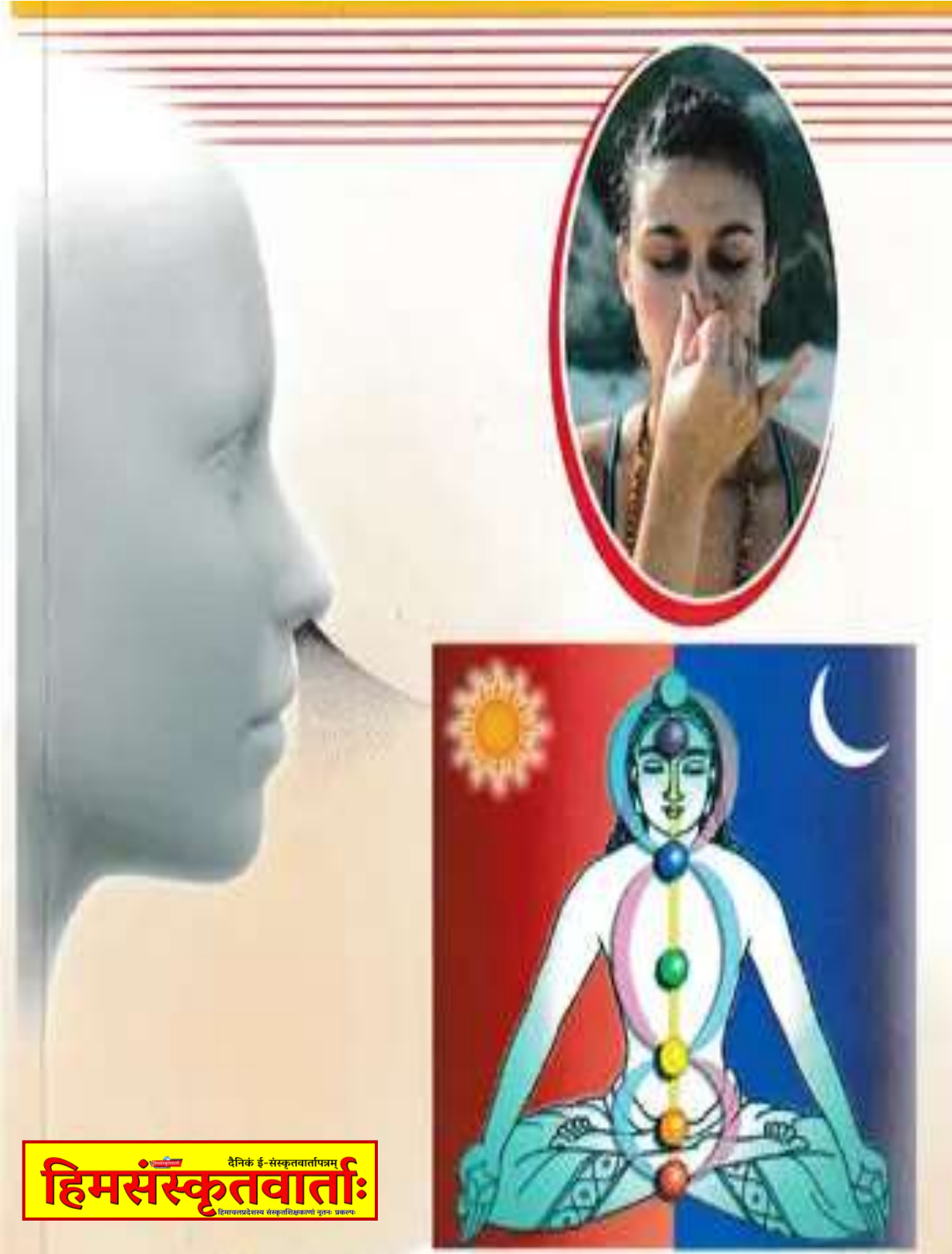
एतैः पाठैः वेदस्य मौखिकपरम्परा आसहस्रवर्षेभ्यः यथावत् रक्षिता। वेदे पदस्वरस्य यत्किञ्चित्तमपि परिवर्तनं नाभवत्।

काल्पनिकं च पक्षं ज्ञातुं, निश्चयं च कर्तुं वस्तुनिष्ठसाधनं पद्धतयश्च अस्मान् प्रदत्तवन्तः। स्वरोदयः तादृशं क्षेत्रम् एकम्।

स्वरोदयेन तस्य विज्ञानं कृतम्, यद्यपि अधिकव्यक्तिगतवक्रता। परिचालनप्रतिरूपस्य, केचन मापनयन्त्राणां च परिकल्पनाविकासाय केचन प्रयत्नाः कृताः परन्तु अल्पसफलता प्राप्ता। अस्य समस्यायाः समाधानार्थं अधुना आधुनिकविज्ञानं यावत् अस्ति। एकः विशालः संयुक्तः बहुविषयकः उद्यमः न केवलं एतेषां अन्येषां च प्रयत्नानाम् सहायतां करिष्यति अपितु क्वाण्टम-यान्त्रिकस्य तथा सामान्यसापेक्षतायाः, द्रव्यस्य आत्मायाश्च, विज्ञानस्य धर्मस्य च, भूतकालस्य भविष्यस्य च, प्राच्यस्य पश्चिमस्य च एकीकरणाय केचन सूचकाः अन्वेषणं च प्रदास्यति।

भारते बहिश्च स्वरोदये बहु कार्यं कृतम् अस्ति, यद्यपि आंशिकरूपेण। विशेषतः निम्नलिखितस्य संक्षिप्तं उल्लेखस्य आवश्यकता वर्तते। एतादृशप्रयासानां प्रथमः श्री. केमकरः, यः प्रथमवारं गतशताब्द्याः आरम्भे मराठी-अनुवादेन सह एतत् ग्रन्थं प्रकाशितवान्। प्रायः तस्मिन् एव काले रहस्यवादी चिकित्सावैद्यः बेळगांव तः वैद्य करंदिकरः अपि स्वरोदयविषयेषु, तत्सम्बद्धविषयेषु च ग्रन्थं प्रकाशितवान्, यत् अस्मिन् क्षेत्रे स्वस्य शोधस्य आधारेण आसीत्। एच् रेळे महोदयः अपि गतशताब्द्याः मध्यभागे पतञ्जलयोगशास्त्रविषये मराठीभाषायां स्वग्रन्थे स्वरोदयेन सह लिखितवान्। स्वरोदयस्य विषये आङ्ग्लभाषायां दीर्घः लेखः गीताप्रेसगोरखपुरेन स्वरोदयस्य सारांशरूपेण दत्त्वा १९४१ तमे वर्षे कल्याणस्य योगखण्डे प्रकाशितः अस्ति। तथा श्री अग्रिहोत्री श्री शंकरलाल वर्मा द्वारा सांसारिक जीवनस्य व्यक्तिगत अवलोकनस्य आधारे हिन्दी भाषायां लेखः प्रकाशितः, असमस्य (कामाख्यस्य) स्वर्गीयः स्वामी शिवानन्दसरस्वतीः अपि चिकित्सादृष्ट्या स्वरोदयविषये स्वस्य प्रयोगाः अवलोकनानि च बङ्गलाभाषायां प्रकाशितवन्तः लोणावळा योगसंस्थानस्य स्वामी कुवलयानन्दः अपि किञ्चित् कार्यम्, विशेषतः एकस्मात् नासिकातः अन्यस्मिन् श्वासस्य परिवर्तनं कृत्वा परिणामान् आङ्ग्लभाषायां प्रकाशितवान्।... सुधा साठ्ये मुंबई।

(४२९) प्राच्य विद्या



हिमसंस्कृतवार्ता:

sudha_sathaye@yahoo.com

बहुकालात् वैज्ञानिकैः इलेक्ट्रो मैग्नेटिक, सुपर स्ट्रिंग्, क्वाण्टम् फील्ड इत्येतयोः माध्यमेन ग्रेट् ग्राण्ड् यूनिकेशनस्य दिशि एकं सोपानम् अस्ति।

एतत् महान् वरदानं योगस्य (स्वरोदयसहितस्य), आयुर्वेदस्य, संगीतस्य, दर्शनशास्त्रस्य च विभिन्नानां विद्यालयानां भारतीयविज्ञानानाम् पुनरुत्थानस्य, प्रचारस्य च अवसरः अस्ति। तत्सह भारतीयपरम्परा आधुनिकवैज्ञानिकपरम्परायाः समर्थनं, पुष्टीकरणं, पूरकं च विविधस्तरयोः कर्तुं शक्नोति। आधुनिकविज्ञानस्य सर्वाधिकं शक्तिशाली प्रभावः अस्ति यत् सत्यस्य यथार्थस्य च अन्वेषणार्थं तथाकथितानां रहस्यवादी, गूढ, साम्प्रदायिक, प्रायः अस्पष्टक्षेत्राणां पृष्ठतः तथ्यात्मकं

बीबीएन-उद्यमिनः

आयव्ययकस्य प्रशंसाम् अकुर्वन्



हिमसंस्कृतवार्ता: - कार्यालयीयः प्रतिनिधिः

बीबीएन-उद्यमिनः बजटस्य प्रशंसाम् अकुर्वन्। उद्योगसङ्घः कथयति यत् बजटे नूतनभारतस्य स्पष्टदृष्टिः अस्ति। पर्यावरणसंरक्षणस्य सौरशक्तिप्रवर्धनस्य च प्रावधानम् अस्ति। केन्द्रीयबजटं अभियाचनां वर्धयति, भारतं स्वनिर्भरं कर्तुं साहाय्यं करिष्यति। अस्मिन् बजटे नूतनकरव्यवस्थायाः अन्तर्गतं मानकन्यूनता 1000 रुप्यकात् वर्धिता अस्ति। आयकरस्य विभिन्नदराणां कृते ५०,००० तः ७५,००० यावत् ६ वर्गाः च निर्मिताः सन्ति। एतेन वेतनप्राप्तवर्गस्य कृते आश्रयं प्राप्यते, अभियाचना वर्धते।

कुशलकार्यकर्तारः उपलभ्यन्ते

बीबीएनआईए- इत्यस्य अध्यक्षः राजीव अग्रवालः अवदत् यत् युनां, जीविकायाः, कौशलस्य च हिताय पञ्च योजनानां घोषणां कृत्वा, ४००० युनां लाभाय, शिक्षा, जीविकायाः, कौशलस्य च कृते १.४८ लक्षकोटिरूप्यकाणां आवंटनं कृत्वा बजटे २ लक्षकोटिरूप्यकाणां व्ययः प्रस्तावितः अस्ति। एतेन रोजगारस्य वृद्धिः भविष्यति तथा च उद्योगेषु कुशलाः श्रमिकाः अपि उपलभ्यन्ते।

एमएसएमई-इत्यस्य संवर्द्धनम् भविष्यति

लघु-उद्योगभारती- संस्थायाः प्रदेशाध्यक्षः हरबन्स पटियालः अवदत् यत् एमएसएमई-इत्यस्य (MSMEs /SMA account) कृते ऋणसमर्थनस्य वचनं कृतम्। मुद्राऋणं १० रुप्यकात् २० लक्षरूप्यकाणि यावत् वर्धितम् अस्ति। एमएसएमई-संस्थानां सुविधायै क्रेतॄणां व्यवसायसोमा ५०० कोटिरूप्यकात् २५० कोटिरूप्यकाणि यावत् न्यूनीकृता। गृहस्थनिर्माण-आपूर्तिशृङ्खलां वर्धयितुं सर्वकारेण सौरकोशिकानां/मापाङ्कनानां, गैसस्य, काचस्य च निर्माणार्थं प्रयुक्तानां पूंजीयन्त्राणां शुल्कमुक्तिं न विस्तारयितुं निर्णयः कृतः, यत् प्रशंसनीयम् अस्ति। एतेन लघुउद्योगानाम् उन्नतिः भविष्यति।

पुनः नीट परीक्षा न भविष्यति इति सर्वोच्चन्यायालयस्य निर्णयः



नवदिल्ली। NEET UG परीक्षाविवादविषये सर्वोच्चन्यायालयस्य निर्णयः आगतः। सर्वोच्चन्यायालयेन सोमवासरे स्नातकचिकित्सादिपाठ्यक्रमेषु प्रवेशार्थं मईमासस्य ५ दिनाङ्के आयोजितं राष्ट्रियपात्रतासहप्रवेशपरीक्षां (NEET-UG) २०२४ स्थगनं कर्तुं न स्वीकृतम्। मुख्यन्यायाधीशः डी.वाई.चन्द्रचूडस्य न्यायाधीशः जे.बी पादरीवाला, न्यायमूर्तिः मनोजमिश्रा इत्येतेषां पीठेनोक्तं यत् अनियमितता परीक्षासञ्चालकस्य राष्ट्रियपरीक्षणसंस्थायाः (NTA) प्रणालीगतविफलता आसीत्।